

A FELADAT NYELVÉNEK HATÁSA AZ ANGOL NYELVI OLVASÁSÉRTÉSI TESZTEK EREDMÉNYÉRE

Loch Ágnes

*Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi Vendéglátó-ipari és Idegenforgalmi
Főiskolai Kar*

Kulcsszavak: idegen nyelv, szövegértés, vizsgamódszerek

Az előadásban bemutatott kutatás célja annak a hipotézisnek a bizonyítása volt, hogy az anyanyelv használata a nyelvvizsgafeladatok utasításaiban és a feladatmegoldásban nem befolyásolja szignifikáns módon a vizsgázói teljesítményt, amennyiben a szövegértési teszt ugyanazt a konstruktumot, vagyis jelen esetben a szöveg ugyanazon aspektusait célozza meg.

A kutatás aktualitását elméleti szinten a nyelvtudásmérés önálló interdiszciplináris jellegű tudománygá válása, a gyakorlati pedagógia szintjén pedig a magyarországi nyelvvizsgareform adta. Mivel a kommunikációs kompetencia bármely elemének mérése kizárólag nyelvi teljesítmény vagy performancia értékelésén keresztül lehetséges, lényeges azoknak a tényezőknek a számbavétele, amelyek a tényleges szövegértési képességeken túl a teszteredményekre (vagyis a performanciára) hatással lehetnek. Ezen tényezők közül a kutatás a mérési módszernek, azon belül is az anyanyelvhasználatnak a teljesítményre gyakorolt hatását vizsgálta.

Az empirikus kutatásban 267 első éves főiskolai hallgató vett részt, akiket egy validált TOEFL teszt alapján négy egyforma képességű, és így összehasonlítható csoportba osztottunk. A csoportok összehasonlíthatóságát a tesztpontszámok ANOVA variancia-vizsgálata igazolta. Minden egyes diák két tesztet oldott meg, egyet anyanyelvén, egyet pedig a célnyelven. Egy adott csoportban a feladattípus állandó maradt (vagy feleletválasztós, vagy rövid választ igénylő teszt), a változó tényező a nyelvhasználat volt. A tesztek eredményei az SPSS (Statistical Package for Social Sciences) szoftver segítségével kerültek feldolgozásra a klaszszikus tesztelmélet (CTT) szabályai szerint.

A statisztikai adatelemzések alapján megállapítható, hogy mind a rövid választ igénylő, mind pedig a feleletválasztós tesztek esetében a résztvevők jobb teljesítményt nyújtottak a magyar nyelvű tesztváltozatokban, és a különbség statisztikai szempontból a feleletválasztós tesztek esetében szignifikáns volt. Így a kutatási hipotézis csupán részleges igazolást nyert. Számos jel mutat ugyanakkor arra, hogy a teszt módszer elemei más tényezőkkel együtt fejti ki a hatásukat (pl. szövegnehézség, vizsgázói tulajdonságok). Mivel a jelen kutatásnak nem volt célja a vizsgázói magatartás és a vizsgázói stratégiák vizsgálata, nem megállapítható, hogy az anyanyelv az értési folyamatnak és a teszt megoldásának melyik fázisában fejti ki pozitív hatását. Amennyiben az anyanyelv a disztraktorok jelentésárnyalatainak megkülönböztetésében segít, hatása pozitívnak mondható, hiszen nem a szöveget, hanem a tesztitemeket teszi érthetővé. Amennyiben azonban a disztraktorokban található anyanyelvi szókinccs és a felkínált jelentésváltozatok az eredeti szöveg értelmének kikövetkeztetésében segítenek, az anyanyelvi hatás negatív, hiszen torzítja a mérési eredményeket. Ennek a kérdésnek az eldöntése további vizsgálatot igényel.